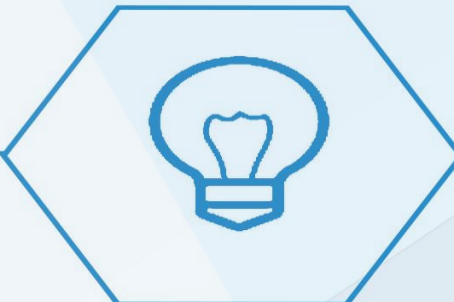

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

Webinarium

**KREDYT KONSUMENCKI.
SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO.**

28.11.2023 r.

ORGANIZATOR WEBINARIUM
BIURO RZECZNIKA FINANSOWEGO

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

PREZENTUJE

dr PAULINA TRONOWSKA

radca prawny w Departamencie
Klienta Rynku Bankowo-Kapitałowego
Biuro Rzecznika Finansowego

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

01

**DYREKTYWA 2008/48/WE
UMOWY O KREDYT KONSUMENCKI ORAZ
UCHYLENIE DYREKTYWY RADY 87/102/EWG.
ŹRÓDŁA PRAWA UE.**

UMOWY O KREDYT KONSUMENCKI ORAZ UCHYLENIE DYREKTYWY RADY 87/102/EWG

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/48/WE

z dnia 23 kwietnia 2008 r.

w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę rady 87/102/EWG

(47) Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące sankcji stosowanych w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i zapewnić ich wdrożenie. Wybór sankcji pozostaje w gestii państw członkowskich, lecz przewidziane sankcje powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

ART. 23 SANKCJE

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

UMOWY O KREDYT KONSUMENCKI ORAZ UCHYLENIE DYREKTYWY RADY 87/102/EWG

JAKIE SANKCJE PRZEVIDUJE POLSKIE PRAWO:

- Sankcje o charakterze cywilnoprawnym (sankcja odszkodowawcza, sankcja kredytu darmowego)
- Sankcje o charakterze publicznoprawnym (art. 24 ust. 1 U.O.K.K.)
- Sankcje o charakterze karnym (art. 138c § 1 K.W.).

ART. 24. [ZAKAZ STOSOWANIA PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW]

1. Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.
2. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w szczególności:
 - 1) (uchylony);
 - 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji;
 - 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji;
 - 4) proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów ustalonym z uwzględnieniem dostępnych przedsiębiorcy informacji w zakresie cech tych konsumentów lub proponowanie nabycia tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru.

ART. 138C. [NARUSZENIE WARUNKÓW KREDYTU KONSUMENCKIEGO; NARUSZENIE ZAKAZU PRZENOSZENIA PRZEZ INDOS WEKSLA WYSTAWIONEGO PRZEZ KONSUMENTA]

1. Kto w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa zawiera z konsumentem umowę o kredyt konsumencki z rażącym naruszeniem wymagań dotyczących informacji przekazywanych konsumentowi przed zawarciem umowy lub treści umowy albo z pominięciem obowiązku doręczenia jej dokumentu, podlega karze grzywny.
4. Jeżeli przedsiębiorcą jest podmiot niebędący osobą fizyczną, odpowiedzialność przewidzianą w przepisach § 1-3a ponosi osoba kierująca przedsiębiorstwem lub osoba upoważniona do zawierania umów z konsumentami.

UMOWY O KREDYT KONSUMENCKI ORAZ UCHYLENIE DYREKTYWY RADY 87/102/EWG

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/2225 Z DNIA 18 PAŹDZIERNIKA 2023 R.

W SPRAWIE UMÓW O KREDYT KONSUMENCKI ORAZ UCHYLAJĄCA DYREKTYWĘ 2008/48/WE

Artykuł 44

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania przedmiotowych kar. Przewidziane kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Artykuł 31

1. Państwa członkowskie wprowadzają środki skutecznie zapobiegające nadużyciom i zapewniają, by konsumenci nie mogli być obciążani nadmiernie wysokimi stopami oprocentowania kredytu, rzeczywistymi rocznymi stopami oprocentowania ani całkowitymi kosztami kredytu ponoszonymi przez konsumenta, takie jak górne pułapy.
2. Państwa członkowskie mogą wprowadzić zakazy lub ograniczenia dotyczące określonych opłat naliczanych przez kredytodawców na swoim terytorium.

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

02

CZYM JEST SKD?

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K. - CZYM JEST SKD?

Rzecznik
Finansowy
www.rf.gov.pl

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO] = POZBAWIENIE KREDYTODAWCY DOCHODU

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c **konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy** w terminie i w sposób ustalony w umowie.

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K. - CZYM JEST SKD?

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO] = POZBAWIENIE KREDYTODAWCY DOCHODU

- obowiązuje - 18 grudnia 2011 r.
- wcześniej - 19 września 2002 art. 15 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081 z późn. zm.).
- zastosowanie SKD nie jest uzależnione od szkody poniesionej przez konsumenta;
- „Istotną zaletą sankcji kredytu darmowego z punktu widzenia ochrony interesów konsumenta jest występowanie sankcji **bez względu na stopień naruszenia** wymogów informacyjnych” (Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o kredycie konsumenckim, VI kadencja, druk sejm. nr 3596, s. 43).
- prowadzi do zmiany treści stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego z mocy ustawy z chwilą doręczenia kredytodawcy oświadczenia konsumenta (art. 61 § 1 k.c.).

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K. - CZYM JEST SKD?

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO] = POZBAWIENIE KREDYTODAWCY DOCHODU

SKD nie obejmuje:

- świadczeń spełnionych na rzecz organu władzy publicznej;
- CDZ świadczeń spełnianych na rzecz osób trzecich (chyba, że zawierają marże zysku);
- kosztów ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidzianych w umowie (art. 45 ust. 4).

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K. - CZYM JEST SKD?

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO] = POZBAWIENIE KREDYTODAWCY DOCHODU

- CDZ konsument zwraca jedynie kapitał (kwota „do ręki”);
- CDZ wszelkie koszty niezależnie od ich nazwy: koszty, prowizje, opłaty, składki;
- koszty nie muszą być znane kredytodawcy w chwili zawarcia umowy (**nie muszą być elementem CKK art. 5 pkt 6 ukk**);
- SKD obejmuje wszelkie koszty niezależnie od tego, czy podstawa do ich naliczenia znalazła się w umowie, czy też w innym dokumencie;
- wyłącznie odsetki kapitałowe.

WYJĄTEK!

SKD NIE OBEJMUJE ODSETEK ZA OPÓŹNIENIE I KOSZTÓW ZWIĄZANYCH Z OPÓŹNIENIEM!

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K. CZYM JEST SKD?

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, **zwraca kredyt bez odsetek** i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

„Art. 45 ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim stanowi, iż w przypadku tzw. kredytu darmowego kredytodawcy nie należą się odsetki, mowa tu jednak **o odsetkach kapitałowych** stanowiących wynagrodzenie za udzielenie kredytu. Sankcja ta ma pozbawić kredytodawcę profitów z jego udzielenia, nie oznacza to jednak, że kredytobiorca może zwrócić kredyt w dowolnym czasie.”

Wyrok SO w Nowym Sączu z 14.12.2016 r., III Ca 604/16, LEX nr 2186417.

„Odsetki, o których mowa w art. 45 ust. 1 u.k.k., oznaczają przy tym **tylko odsetki kapitałowe**. **Odsetki za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) nie są, bowiem objęte sankcją kredytu darmowego”**

Wyrok SO w Łodzi z 19.07.2019 r., III Ca 642/19, LEX nr 2747278.

„Odsetki, o których mowa w art. 45 ust. 1 u.k.k., oznaczają **tylko odsetki kapitałowe**. Odsetki za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) nie są, bowiem objęte sankcją kredytu darmowego. Kredytobiorca nie powinien być bowiem premiowany w sytuacjach, w których sam narusza postanowienia umowy o kredyt konsumencki, opóźniając się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego. Odsetki za opóźnienie zasadniczo pełnią funkcję zryczałtowanego odszkodowania, ewentualnie funkcję penalną i nie stanowią wynagrodzenia za korzystanie z kapitału kredytu. Funkcja odsetek za opóźnienie uzasadnia wyłączenie ich spod działania sankcji kredytu darmowego. Konstatacja ta odnosi się również do przypadków, w których wysokość odsetek za opóźnienie określono w umowie o kredyt konsumencki. Sankcja kredytu darmowego nie obejmuje takich odsetek.”

Wyrok SA w Warszawie z 1.07.2019 r., V ACa 118/18, LEX nr 2706625

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K. CZYM JEST SKD?

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

Wszystkie rodzaje błędów w
wypełnieniu
obowiązków informacyjnych

Błędy istotne, powodujące zaburzenie
możliwości oszacowania zobowiązania,
nieuczciwość kredytodawcy

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K. CZYM JEST SKD?

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

„Sankcją kredytu darmowego powinny być objęte takie sytuacje, w których pojawia się **element nieuczciwego (nierzetelnego) postępowania wobec konsumenta**, natomiast w innych sytuacjach np. w przypadkach, w których nastąpiło tylko pozorne, ściśle formalne naruszenie przepisów ustawy, a także w razie pomyłek „technicznych” (tzw. literówek, które mogły zniekształcić nazwę czy adres kredytodawcy), jak również do oczywistych pomyłek o charakterze czysto rachunkowym, a nawet do błędów w obliczeniach kosztów kredytu powstałych nieintencjonalnie, lecz wskutek niesprawności urządzenia liczącego nie powinna być stosowana.”

Wyrok SR w Tomaszowie Lubelskim z 22.09.2016 r., I C 430/16

Por. wyrok SO w Płocku z 5.11.2018 r., I C 1673/17; wyrok SA w Warszawie z 1.07.2019 r., V ACa 118/18; wyrok SO w Toruniu z 13.07.2022 r., VIII Ca 287/22,

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K. CZYM JEST SKD?

„Co istotne, w wypadku obowiązków informacyjnych - wobec ogólnego sposobu sformułowania komentowanej regulacji - **nie ulega wątpliwości, że sankcję kredytu darmowego będą mogły pociągnąć za sobą wszystkie postaci braku wywiązania się z tego wymagania: zarówno brak jego spełnienia, jak i spełnienie niewłaściwe.** Do ostatniej grupy sytuacji należą natomiast, bez wątpienia, zarówno wypadki, w których wada informacji dotyczyła jej warstwy merytorycznej (brak przekazania wszystkich wymaganych informacji), jak i formalnej (przedstawienie informacji z naruszeniem ustawowego wymogu posłużenia się formularzem informacyjnym, sformułowanie jej w sposób niezrozumiały dla typowego adresata itd.”

Wyrok SR w Bartoszycach z 4.11.2021 r., I C 983/20, LEX nr 3280686

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu **należnych kredytodawcy** w terminie i w sposób ustalony w umowie.
2. Jeżeli kredytodawca w umowie nie określił zasad i terminów spłaty kredytu, konsument zwraca **kredyt w równych ratach, płatnych co miesiąc, od dnia zawarcia umowy**.
3. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w terminie:
 - 1) pięciu lat - w przypadku kredytów konsumenckich do wysokości 80 000 zł;
 - 2) dziesięciu lat - w przypadku kredytów konsumenckich powyżej 80 000 zł.
4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, konsument **ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu** przewidziane w umowie.
5. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, wygasa po upływie **roku od dnia wykonania umowy**.

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

03

KTO JEST UPRAWNIONY DO SKORZYSTANIA Z SKD?

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

KTO JEST UPRAWNIONY DO SKORZYSTANIA Z SKD

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

- ✓ konsument, który zawarł z kredytodawcą w zakresie jego działalności umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, (art. 3 ust. 1 u.k.k.)
- ✓ konsument, który zawarł umowę o kredyt niezabezpieczony hipoteką, który jest przeznaczony na remont domu albo lokalu mieszkalnego, w tym w wysokości większej niż 255 550 (art. 3 ust. 2 u.k.k.)
- ✓ ustawę stosuje się także do umów o kredyt zawieranych z osobą fizyczną prowadzącą gospodarstwo rolne w rozumieniu art. 6 pkt 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2023 r. poz. 208, 337 i 641). (art. 2 ust. 2 u.k.k. od [7.1.2024](#))

W obecnie obowiązującym stanie prawnym z SKD nie może skorzystać konsument, który zawarł umowę kredytu hipotecznego.

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO] = POZBAWIENIE KREDYTODAWCY DOCHODU

- SKD obecnie nie ma zastosowania do umowy kredytu hipotecznego.
- SKD stosowano do umów kredytu oraz pożyczki pieniężnej z zabezpieczeniem hipotecznym, zawartych do dnia 21.07.2017 r. SKD obejmowała odsetki i inne koszty kredytu należne kredytodawcy za okres **czterech lat** poprzedzających dzień złożenia oświadczenia o skorzystaniu z SKD przez konsumenta.

Z orzecznictwa zob. np. wyrok SO w Gdańsku z 27.11.2019 r., XV C 202/19

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

04

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO – JAKIE NARUSZENIA PROWADZĄ DO SKD?

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO] = POZBAWIENIE KREDYTODAWCY DOCHODU

SKD przysługuje w przypadku naruszenia przez kredytodawcę przepisów określających:

1. formę umowy o kredyt konsumencki (art. 29 ust. 1);
2. treść dokumentu umowy o kredyt konsumencki (art. 30 ust. 1 pkt 1–8, 10, 11, 14–17);
3. treść dokumentu umowy o kredyt wiązany lub kredyt w formie odroczonej płatności (art. 31);
4. treść dokumentu umowy o kredyt w rachunku konsumenta, gdy kredyt ten podlega spłacie na żądanie lub w terminie do trzech miesięcy (art. 32);
5. treść umowy o kredyt konsumencki przewidującej odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty w przypadku gdy konsument jest w zwłoce w związku ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt (art. 33);
6. wysokość opłat pobieranych od konsumenta w związku z opóźnieniem w spłacie kredytu (art. 33a);
7. limity pozaodsetkowych kosztów kredytu (art. 36a–36c).

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę **art. 29 ust. 1**, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

Art. 29 ust. 1 ukk

Umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę.

Art. 10 ust. 1 dyrektywy 2008/48

Umowy o kredyt sporządza się **w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku***.

** trwały nośnik - materiał lub urządzenie służące do przechowywania i odczytywania informacji przekazywanych konsumentowi w związku z umową o kredyt, przez czas odpowiedni do celów jakim informacje te służą oraz pozwalające na odtworzenie tych informacji w niezmienionej postaci (art. 5 pkt 17 ukk).*

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, **art. 30 ust. 1 pkt 1-8**, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

Art. 30. [Treść dokumentu umowy]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:

- 1) imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego;
- 2) rodzaj kredytu;
- 3) czas obowiązywania umowy;
- 4) całkowitą kwotę kredytu;
- 5) terminy i sposób wypłaty kredytu;
- 6) stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;
- 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia;
- 8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1; jeżeli w ramach kredytu stosuje się różne stopy oprocentowania dla różnych należności kredytodawcy, należy także podać kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania;

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, **10, 11**, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

10) informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności o opłatach, w tym opłatach za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których są zapisywane zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki, na jakich koszty te mogą ulec zmianie;

11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, **14-17**, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

-
- 14) sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje;
 - 15) termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym;
 - 16) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem oraz procedurę spłaty kredytu przed terminem;
 - 17) informację o prawie kredytodawcy do otrzymania prowizji za spłatę kredytu przed terminem i o sposobie jej ustalania, o ile takie prawo zastrzeżono w umowie;

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, **art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17**, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

„Celem art. 30 u.k.k. jest **zapewnienie konsumentowi łatwego dostępu do informacji** na temat warunków udzielonego mu kredytu oraz jego sytuacji prawnej w związku z kredytem. Dokument umowy, który otrzymuje konsument, ma stanowić zwarte kompendium informacji prawnej dla konsumenta, tak aby nie musiał on ponosić kosztów transakcyjnych (wysiłku, wydatków) w celu uzyskania potrzebnych mu wiadomości. Dokument umowy ma być instrumentem redukującym asymetrię informacyjną między kredytodawcą a konsumentem na temat sytuacji prawnej stron. Jeżeli umowa jest ważna (tzn. uzgodniono minimalne warunki tej umowy), a w dokumencie umowy nie zamieszczono elementów wymaganych przez art. 30 ust. 1 u.k.k. i elementów tych nie przekazano konsumentowi w inny sposób, kredytodawcę mogą spotkać sankcje o charakterze cywilnoprawnym (sankcja odszkodowawcza, sankcja kredytu darmowego na podstawie art. 45 ust. 1 u.k.k.), publicznoprawnym (art. 24 ust. 1 u.o.k.k.) lub karnym (art. 138c § 1 k.w.)”

Wyrok SA w Warszawie z 1.07.2019 r., V ACa 118/18, LEX nr 2706625.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, **art. 30 ust. 1** pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

Art. 30. [Treść dokumentu umowy]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:

”umowa o kredyt niekoniecznie musi zostać sporządzona w jednym dokumencie, ale wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 2 wspomnianej dyrektywy powinny zostać sporządzone w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku”

Wyrok TS z 9.11.2016 r., C-42/15, HOME CREDIT SLOVAKIA A.S. v. KLÁRA BÍRÓOVÁ, pkt 33 oraz sentencja

Art. 30 ust. 1. pkt 1 Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać 1. imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego

„Ustawa w art. 30 ust. 1 pkt 1 wymaga, aby w umowie określić imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) pośrednika. Przedłożona umowa wskazuje, że nie ujawniono w niej adresu pośrednika kredytowego - J. C., bądź M. C. Tymczasem **wymóg wskazania adresu został wprowadzony, aby umożliwić konsumentom, w przypadku pytań i wątpliwości po zawarciu umowy skontaktować się z pośrednikiem kredytowym celem rozważenia, czy nie skorzystać z prawa do odstąpienia od umowy.** To namowy, oferta pośrednika kredytowego skłoniły konsumenta do zawarcia umowy, stąd też wymóg ustawowy, aby maksymalnie ułatwić konsumentowi zorientowanie się w umowie, swoich prawach i rozwiązać mogące powstać wątpliwości, tak by móc skorzystać z przyznanych przez prawo możliwości. **Brak adresu pośrednika kredytowego stanowi naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 1 ustawy i uprawnia pozwaną do złożenia oświadczenia o chęci bez kosztowego zwrotu pożyczki.** Sankcja ta przewidziana zastała właśnie na wypadek niewłaściwego informowania konsumentów o ich prawach, utrudniania im zdobycia informacji. Stosując takie formularze umowy jak w niniejszej sprawie, powód będący profesjonalistą na rynku udzielania pożyczek i nie wskazując adresu pośrednika kredytowego, naraża się na sankcje bez kosztowego zwrotu pożyczki.”

Wyrok Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 lipca 2017 r. X C 615/17

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, **art. 30 ust. 1 pkt 1-8**, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

ART. 30. [TREŚĆ DOKUMENTU UMOWY]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:
2) rodzaj kredytu;

„[...] informacja o rodzaju kredytu powinna zostać przekazana w sposób jasny i zwięzły. Nie oznacza to, że już tytuł umowy ma zawierać takie określenie. Z uwagi na złożony charakter niektórych produktów finansowych byłoby to niejednokrotnie po prostu niemożliwe. Wskazanie istotnych elementów umowy w tytule mogłoby bowiem powodować, że tytuł taki byłby nadmiernie długi, a co za tym idzie – nieczytelny (niejasny). **Chybiony jest więc pogląd [...], że określenie rodzaju umowy kredytu powinno być zawarte w jej tytule. Taka informacja może zostać umieszczona w dowolnym miejscu umowy, a nawet w kilku jednostkach redakcyjnych umowy, pod warunkiem, że będzie jasna i zwięzła** (zob. art. 10 ust. 2 lit. a dyrektywy 2008/48/WE). Naruszenie przepisu art. 30 ust. 1 pkt 2 u.k.k. przez przedsiębiorcę nie może wobec tego polegać na braku określenia w tytule umowy kredytu konsumenckiego rodzaju tego kredytu, ale jedynie na niepodaniu w ogóle w umowie informacji o rodzaju kredytu (co jest raczej mało prawdopodobne) albo podaniu tej informacji w sposób niejasny lub niezwięzły”

wyrok SN z 30.01.2019 r., I NSK 9/18

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, **art. 30 ust. 1 pkt 1-8**, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

ART. 30. [TREŚĆ DOKUMENTU UMOWY]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:
4) całkowitą kwotę kredytu;

ZALICZENIE KOSZTÓW KREDYTU DO CAŁKOWITEJ KWOTY KREDYTU =
PRAKTYKA NARUSZAJĄCA ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW (ART. 24 UST. 2 UOKIK)

całkowita kwota kredytu = suma wszystkich środków pieniężnych nieobejmujących kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt (art. 5 pkt 7 ukk)

Art. 30 ust. 1. pkt 4
Umowa o kredyt
konsumencki, z
zastrzeżeniem art. 31-
33, powinna określać
całkowitą kwotę
kredytu

„1. „Artykuł 3 lit. l) i art. 10 ust. 2 dyrektywy 2008/48, a także pkt I załącznika I do rzeczony dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że **całkowita kwota kredytu i kwota wypłat określają całość kwot udostępnianych konsumentowi, co wyklucza kwoty powiązane przez kredytodawcę z pokryciem kosztów związanych przez kredytodawcę z udzieleniem odnośnego kredytu, które to kwoty nie są w rzeczywistości wypłacane konsumentowi** (wyrok TSUE z 21.04.2016 r., C 377/14, ► Radlinger, www.curia.europa.eu, pkt 91).”

Wyrok TS z 21.04.2016 r., C 377/14, ► Radlinger,, pkt 91.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

ART. 30. [TREŚĆ DOKUMENTU UMOWY]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:
4) całkowitą kwotę kredytu;

kredytowane koszty

można pobierać odsetki

nie można pobierać odsetek

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

„Podsumowując, całkowita kwota kredytu jest to nic innego jak kwota udzielonego przez kredytodawcę kapitału, którą konsument otrzymuje do swobodnej dyspozycji. Wynagrodzenie prowizyjne, a więc koszt kredytu, mimo tego że zostaje przez kredytodawcę skredytowany w dalszym ciągu jest kosztem. Zatem pobieranie przez kredytobiorcę odsetek od skredytowanej prowizji jest niezgodne z prawem”.

Wyrok SO w Sieradzu z 11.01.2023 r., I Ca 478/22

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO] (SPRAWA C-678/22)

Sąd Rejonowy dla Krakowa – Podgórze w Krakowie w dniu 3 listopada 2022 r. – Profi Credit Polska S.A. przeciwko G.N.

Pytania prejudycjalne:

Czy art. 10 ust. 2 lit. f) w zw. z art. 3 lit. j) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady **2008/48/WE** z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG1 w kontekście zasady skuteczności prawa Unii i celu tej dyrektywy oraz w świetle art. 3 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1 dyrektywy Rady **93/13/EWG** z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich **należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one praktyce zamieszczania w umowach o kredyt konsumencki, których treść nie jest wynikiem indywidualnych uzgodnień pomiędzy przedsiębiorcą (kredytodawcą) a konsumentem (kredytobiorcą) takich postanowień, które przewidują oprocentowanie nie tylko kwoty wypłaconej konsumentowi, ale również pozaodsetkowych kosztów kredytu** (tj. prowizji lub innych opłat, które nie są składnikami wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu, a które składają się na całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta w wykonaniu jego zobowiązania wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego)?

Czy art. 10 ust. 2 lit. f) i g) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady **2008/48/WE** z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG w kontekście zasady skuteczności prawa Unii i celu tej dyrektywy oraz w świetle art. 5 dyrektywy Rady **93/13/EWG** z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich **należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one praktyce zamieszczania w umowach o kredyt konsumencki, których treść nie jest wynikiem indywidualnych uzgodnień pomiędzy przedsiębiorcą (kredytodawcą) a konsumentem (kredytobiorcą), postanowień ujawniających jedynie stopę oprocentowania kredytu oraz wyrażoną kwotowo łączną wartość skapitalizowanych odsetek, do których zapłaty obowiązany jest konsument w wykonaniu swojego zobowiązania wynikającego z tej umowy, bez jednoczesnego wyraźnego poinformowania konsumenta, że podstawą obliczenia skapitalizowanych odsetek (wyrażonych kwotowo) jest inna kwota niż faktycznie wypłacona konsumentowi kwota kredytu, a w szczególności, że jest to suma wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu oraz pozaodsetkowych kosztów kredytu** (tj. prowizji lub innych opłat, które nie są składnikami wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu, a które składają się na całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta w wykonaniu jego zobowiązania wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego)?

Art. 30. [Treść dokumentu umowy]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:

6) stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;

„Zdaniem Sądu, pozwany prawidłowo uznał za sprzeczne z ustawą o kredycie **konsumenckim nierzetelne informowanie w umowie pożyczki o stopie oprocentowania poprzez posługiwanie się dwoma różnymi wielkościami określającymi stopę oprocentowania kredytu** (punkt I.1.). Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 6 u.k.k, umowa o kredyt konsumencki powinna określać stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy. Z przepisu tego wynika, że umowa o kredyt konsumencki winna wskazywać stopę lub stopy oprocentowania kredytu w sposób jasny i jednoznaczny. Natomiast wbrew oczywistej dyspozycji przywołanej normy prawnej, w stosowanym przez powoda wzorcu umowy pożyczki oraz w zawieranych na jego podstawie umowach kredytu konsumenckiego (tj. w umowach o pożyczkę gotówkową) wskazywane były dwie różne wielkości stopy oprocentowania kredytu - w warunkach udzielenia pożyczki wskazano na stopę procentową w wysokości 12%, a w punkcie 2 umowy przewidziano oprocentowanie rzędu 23%, co zostało zresztą przyznane przez powoda (str. 4 odwołania). Brak było zatem jednoznacznego wskazania wysokości obowiązującej stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego. W konsekwencji uniemożliwiało to konsumentom, po pierwsze - ocenę oferty kredytowej powoda i porównanie jej z innymi ofertami na rynku, a po drugie - weryfikację zasadności i prawidłowości ewentualnego obciążenia ich opłatą z tytułu odsetek. Na marginesie, odwołując się do oświadczenia powoda, iż aktualnie nie nalicza on odsetek umownych, w opinii Sądu, biorąc pod uwagę, że praktyka oprocentowywania kredytu jest powszechnie stosowana, to udzielając kredytu nie oprocentowanego, kredytodawca winien poinformować konsumenta także o tym fakcie”.

Art. 30. [Treść dokumentu umowy]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:
6) stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;

Z orzecznictwa: TS z 3.03.2020 r., C-125/18, Marc Gómez del Moral Guasch przeciwko Bankia SA; wyrok TS z 13.07.2023 r., C-265/22, ZR, PI przeciwko Banco Santander SA.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

Art. 30. [Treść dokumentu umowy]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:
 - 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia;

Zob. wyrok TS z 16.11.2010 r., C-76/10, *Pohotovost' s.r.o. przeciwko Iveta Korčkovská*, wyrok TS z 20.09.2018 r., C-448/17, *EOS KSI Slovensko s. r. o. przeciwko Jánowi Dance i i Margicie Dankovej*; wyrok TS z 19.12.2019 r., C-290/19, *RN przeciwko Home Credit Slovakia a.s.*

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

Art. 30. [Treść dokumentu umowy]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:

8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1; jeżeli w ramach kredytu stosuje się różne stopy oprocentowania dla różnych należności kredytodawcy, należy także podać kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania;

„Artykuł 10 ust. 2 lit. H) dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że **nie jest konieczne, by umowa o kredyt zawierała wskazanie poszczególnych terminów płatności, jakiej ma dokonać konsument, poprzez wskazanie konkretnej daty**, o ile warunki tej umowy pozwalają owemu konsumentowi na ustalenie bez trudności i z pewnością dat tych płatności”.

WYROK TS Z 9.11.2016 R., C-42/15, HOME CREDIT SLOVAKIA A.S

Art. 30. [Treść dokumentu umowy]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:

11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;

„Umowa powinna wobec tego określać nie tylko wysokość stopy odsetek, ale i wszelkie warunki zmiany oprocentowania. **Możliwe jest przy tym stosowanie stałej lub zmiennej stopy oprocentowania, jednak w przypadku zastosowania tej ostatniej, niezbędne jest wskazanie w umowie warunków jej zmiany.** Zawarcie przedmiotowych informacji w umowie o kredyt konsumencki ma charakter obligatoryjny. Analizowane w niniejszej sprawie wymogi informacyjne uzasadnione są tym, iż wszelkie koszty, jakie mogą wystąpić po stronie kredytobiorcy w związku z umową o kredyt konsumencki, winny być transparentne. Ochrona kredytobiorcy będącego konsumentem wymaga zatem podania mu, między innymi, pełnej i zrozumiałej informacji o wysokości odsetek należnych kredytodawcy w razie uchybienia terminu spłaty kredytu. Nałożenie na kredytodawcę obowiązku wskazania w umowie kredytowej także wysokości kosztu, jaki ponosi konsument w związku z niewykonaniem swoich zobowiązań umownych, w zamierzeniu ustawodawcy, miało na celu poprawę sytuacji prawnej konsumentów (por. uzasadnienie projektu ustawy z 24 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy o kredycie konsumenckim, druk nr 3063 Sejmu RP IV kadencji)”.

Wyrok SOKIK w Warszawie z 7.05.2019 r., XVII AmA 17/17, LEX nr 2679426.

Art. 30. [Treść dokumentu umowy]

1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:

11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;

„kwestionowane postanowienie wzorca umownego stanowi klauzulę abuzywną, albowiem rozłożenie praw i obowiązków stron umowy jest nierównomierne. **Pozwanemu służy prawo do każdorazowego pobierania kwoty, której wysokość sam jednostronnie z góry ustalił. Ponadto wysokość zastrzeżonej kwoty nie jest w żaden sposób uzasadniona informacją zawartą we wzorcu umowy o poniesionych przez pozwanego kosztach.** Ta okoliczność prowadzi do wniosku, że wysokość powyższej kwoty, wbrew twierdzeniom pozwanego, nie znajduje odzwierciedlenia w poniesionych przez niego kosztach i nie jest uzależniona od ich wysokości. Zakwestionowane postanowienie umowne w sposób nieuczciwy opiera się na niedoinformowaniu konsumenta o rodzaju czynności windykacyjnych, za które de facto obowiązany będzie on zapłacić, a tym samym pozbawia konsumenta możliwości zweryfikowania tych wydatków. W tym zakresie pozwany przedsiębiorca ma zatem zupełną dowolność w szacowaniu wysokości opłat, co ewidentnie sprzeczne jest z dobrymi obyczajami i uzasadnia uznanie zakwestionowanego postanowienia za abuzywne.”

Art. 30 ust. 1. pkt 15 Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także **kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym**.

Wyrok z dnia 26 listopada 2015 r., Sąd Okręgowy - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów XVII AmA 106/14 :

„(...) nie jest wystarczające dla spełnienia ustawowego wymogu podanie procentowej wartości odsetek w stosunku dziennym, jak czyniła to strona powodowa, skoro wyraźnie przepis nakłada obowiązek podania konkretnej kwoty. Tylko tak przedstawiona kwota odsetek w stosunku dziennym realnie umożliwia konsumentowi wyliczenie łącznej wartości sumy odsetek do zapłacenia których jest zobowiązany w razie odstąpienia od umowy”

Art. 30 ust. 1. pkt 17 Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać informację o prawie kredytodawcy do otrzymania prowizji za spłatę kredytu przed terminem i o sposobie jej ustalania, o ile takie prawo zastrzeżono w umowie;

*„art. 10 ust. 2 lit. r) dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, że do celów obliczenia rekompensaty należnej w przypadku przedterminowej spłaty kredytu w umowie o kredyt należy wskazać sposób obliczania tej rekompensaty w sposób konkretny i łatwy do zrozumienia dla przeciętnego konsumenta, tak aby mógł on ustalić kwotę rekompensaty należnej w przypadku przedterminowej spłaty na podstawie informacji zawartych w tej umowie”
wyrok TS z 9.09.2021 r., sprawy połączone C-33/20, C-155/20 i C-187/20, UK przeciwko Volkswagen Bank GmbH,*

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, **art. 31-33**, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

Art. 31. [Umowa o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności]

1. Umowa o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności, oprócz danych określonych w art. 30, **powinna zawierać również:**

- 1) opis towaru lub usługi;
- 2) cenę nabycia towaru lub usługi.

2. Przepisy dotyczące umowy o kredyt wiązany stosuje się odpowiednio do umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie określonego prawa.

Art. 32. [Umowa o kredyt w rachunku]

Umowa o kredyt konsumencki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym podlegający spłacie na żądanie lub w terminie do trzech miesięcy **powinna zawierać co najmniej:**

- 1) dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 1-3, 5, 6 i 15;
- 2) limit kredytu;
- 3) całkowity koszt kredytu;
- 4) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta;
- 5) informację o opłatach stosowanych od chwili zawarcia umowy oraz warunkach ich zmiany.

Art. 33. [Umowa restrukturyzacyjna]

Umowa o kredyt konsumencki przewidująca odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty w przypadku gdy konsument jest w zwłoce w związku ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, powinna zawierać **co najmniej:**

- 1) dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 11, 16 i 17;
- 2) opis towaru lub usługi;
- 3) cenę nabycia towaru lub usługi.

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K.

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, **art. 33a** i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

ART. 33A. [MAKSYMALNA WYSOKOŚĆ OPŁAT I ODSETEK Z TYTUŁU ZALEGŁOŚCI W SPŁACIE KREDYTU]

W przypadku gdy łączna wysokość opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11, oraz odsetek za opóźnienie naliczonych konsumentowi przekracza kwotę odpowiadającą kwocie odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2 Kodeksu cywilnego, obliczonych od kwoty zaległości w spłacie kredytu, należnych na dzień pobrania tych opłat lub odsetek, należy się tylko kwota opłat i odsetek odpowiadająca kwocie tych odsetek maksymalnych za opóźnienie.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

11.03.2016 r.

Art. 33a. W przypadku gdy łączna wysokość opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 11, oraz odsetek za opóźnienie naliczonych konsumentowi przekracza kwotę odpowiadającą kwocie odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2 Kodeksu cywilnego, obliczonych od kwoty zaległości w spłacie kredytu, należnych na dzień pobrania tych opłat lub odsetek, należy się tylko kwota opłat i odsetek odpowiadająca kwocie tych odsetek maksymalnych za opóźnienie.

NALEŻY WSKAZAĆ, ŻE ZGODNIE Z ART. 30 UST. 1 PKT 11 USTAWY UMOWA O KREDYT KONSUMENCKI POWINNA OKREŚLAĆ M.IN. INNE NIŻ ROCZNĄ STOPEŃ ZADŁUŻENIA PRZETERMINOWANEGO, OPŁATY Z TYTUŁU ZALEGŁOŚCI W SPŁACIE KREDYTU. W AKTUALNYM STANIE PRAWNYM KWESTIA WYSOKOŚCI TYCH OPŁAT, ICH RODZAJU ORAZ ZASAD ICH POBIERANIA POZOSTAWIONA JEST UMOWIE STRON. W PRAKTYCE UMOWY KREDYTOWE PRZEWIDUJĄ ICH POBIERANIE ZA WYSYŁANIE WIADOMOŚCI SMS NA TELEFON KOMÓRKOWY KREDYTOBIORCY, ZA PRZEPROWADZENIE ROZMÓW TELEFONICZNYCH POUCAJĄCYCH O SKUTKACH BRAKU SPŁATY, WYSYŁANIE MONITÓW LUB WEZWAŃ DO ZAPŁATY, CZY PRZEPROWADZANIE BEZPOŚREDNICH WIZYT TERENOWYCH U KREDYTOBIORCY. WYBÓR ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ STOSOWANIA POSZCZEGÓLNYCH INSTRUMENTÓW NAKŁANIANIA DŁUŻNIKA DO SPŁATY NALEŻNOŚCI, POZOSTAWIONA JEST DECYZJI KREDYTODAWCY. NIEJEDNOKROTNI PROWADZI TO DO SYTUACJI, ŻE WYSOKOŚĆ NALICZONYCH W TEN SPOSÓB OPŁAT ZA CZYNNOŚCI PODEJMOWANE W ZWIĄZKU Z POWSTANIEM ZALEGŁOŚCI W SPŁACIE KREDYTU POZOSTAJE BEZ ZWIĄZKU Z WYSOKOŚCIĄ PRZETERMINOWANEGO ZADŁUŻENIA KREDYTOBIORCY, A ICH NALICZANIE PRZEZ KREDYTODAWCĘ PROWADZI DO LAWINOWEGO NARASTANIA ZADŁUŻENIA WYNIKAJĄCEGO Z UMOWY KREDYTU KONSUMENCKIEGO. W ZWIĄZKU Z TYM PROONUJE SIĘ WYELIMINOWANIE OPISANYCH WYŻEJ ZJAWISK PATOLOGICZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA RYNKU KREDYTÓW KONSUMENCKICH POPRZEZ WPROWADZENIE REGULACJI OGRANICZAJĄCYCH WYSOKOŚĆ POBIERANYCH OPŁAT Z TYTUŁU ZALEGŁOŚCI W SPŁACIE KREDYTU. REGULACJA TA STANOWIĆ ZATEM BĘDZIE ISTOTNY INSTRUMENT OCHRONY INTERESÓW KONSUMENTA.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

11.03.2016 r. do 31.03.2020 r.

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i **art. 36a-36c** konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

31.03.2020 r. do 30.06.2021 r*

ART. 36A. [MAKSYMALNA WYSOKOŚĆ POZAODSETKOWYCH KOSZTÓW KREDYTU]

18.12.2022 r.

1. Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru:

$$\text{MPKK} = (K \times 10\%) + (K \times n/R \times 10\%)$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,

K - całkowitą kwotę kredytu,

n - okres spłaty wyrażony w dniach,

R - liczbę dni w roku.

1a. Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru: **MPKK = K x 5%**

2. Pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą być wyższe od 45% całkowitej kwoty kredytu.

* art. 8 d ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. poz. 1842 z późn. zm.).

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i **art. 36a-36c** konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

ART. 36B. [KOSZTY KREDYTU W PRZYPADKU ODROCZENIA SPŁATY ZADŁUŻENIA]

W przypadku odroczenia spłaty zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki w okresie 120 dni od dnia wypłaty tego kredytu:

1. całkowitą kwotę kredytu dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a, stanowi kwota udzielonego i wypłaconego kredytu, którego spłata została następnie odroczone;
2. do pozaodsetkowych kosztów kredytu dolicza się wszystkie koszty i opłaty, które kredytobiorca jest obowiązany ponieść w związku z odroczeniem spłaty kredytu, naliczone w okresie 120 dni od dnia wypłaty kredytu.

SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO

ART. 45 U.K.K.

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i **art. 36a-36c** konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

11.03.2016 r. do 31.03.2020 r.

*31.03.2020 r. do 30.06.2021 r**

ART. 36C. [KOSZTY KREDYTU W PRZYPADKU UDZIELENIA KOLEJNYCH KREDYTÓW PRZED DOKONANIEM SPŁATY KREDYTU WCZEŚNIEJSZEGO]

18.12.2022 r.

W przypadku udzielenia przez kredytodawcę **lub podmiot z nim powiązany** konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów:

1. całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a, stanowi kwota pierwszego z kredytów;
2. pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie.

* art. 8 e ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. poz. 1842 z późn. zm.).

SKD A PROPORCJONALNOŚĆ SANKCJI W DYREKTYWIE 2008/48 C-42/15

„Niemniej jednak **nie można uznać za proporcjonalne stosowania, zgodnie z takim uregulowaniem krajowym, takiej sankcji, mającej poważne konsekwencje wobec kredytodawcy, w wypadku braku elementów, spośród tych określonych w art. 10 ust. 2 dyrektywy 2008/48, które ze względu na ich charakter nie mogą mieć wpływu na zdolność konsumenta do oceny ciężącego na nim zobowiązania**, takich jak w szczególności nazwa i adres właściwego organu nadzorczego określonego w art. 10 ust. 2 lit. v) tej dyrektywy.

W tych okolicznościach na pytanie siódme należy odpowiedzieć, że **art. 23 dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, iż nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie przewidziało w uregulowaniu krajowym, że w wypadku gdy umowa o kredyt nie zawiera wszystkich elementów wymaganych w art. 10 ust. 2 tej dyrektywy, umowę tę uważa się za nieoprocentowaną i bezpłatną, o ile chodzi o element, którego brak może pozbawić konsumenta możliwości dokonania oceny zakresu ciężącego na nim zobowiązania.**”

(por. pkt 72, 73; pkt 4 sentencji)

Wyrok TS z 9.11.2016 r., w sprawie C-42/15 Home Credit Slovakia a.s.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, **po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia**, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

„Uruchomienie sankcji kredytu darmowego zależy od wykonania przez konsumenta uprawnienia prawokształtującego, bowiem sformułowanie, jakie zamieszczono w art. 45 ust. 1 u.k.k.: "po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia", jest typowe dla przypadków, w których w przepisach prawa cywilnego wprowadza się uprawnienie prawokształtujące (...). Ponadto pojęcia "oświadczenie", którym posłużono się w art. 45 ust. 1 u.k.k., ustawodawca używa w przepisach prawa cywilnego zazwyczaj dla oznaczenia oświadczenia woli, a nie oświadczenia wiedzy (informacyjne). **Wykonanie uprawnienia prawokształtującego wymaga złożenia właśnie oświadczenia woli. Wykładnia językowa art. 45 ust. 1 u.k.k. wskazuje, że skutki związane z sankcją kredytu darmowego powstają - verba legis - "po złożeniu" oświadczenia.** Oświadczenie konsumenta uznaje się za złożone z chwilą, gdy doszło do kredytodawcy w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią (art. 61 § 1 k.c.).(...). Nie ma przy tym przeszkód, aby takie oświadczenie zostało złożone dopiero w trakcie procesu sądowego wytoczonego przez bank przeciwko konsumentowi o zwrot kredytu konsumenckiego w całości lub w części.”

Wyrok SA w Warszawie z 1.07.2019 r., V ACa 118/18, LEX nr 2706625.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie. (...)
5. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, **wygasa po upływie roku od dnia wykonania umowy.**

Wyrok Sądu Rejonowego w Szczytnie z dnia 22 lutego 2018 r., I C 1663/17

Zgodnie z art. 45 ust. 5 ustawy uprawnienie to wygasa po upływie roku od dnia wykonania umowy. Zwrot „wykonanie umowy” użyty w art. 45 ust. 5 KredKonsU, od którego zaczyna biec roczny termin na wygaśnięcie uprawnienia konsumenta do złożenia oświadczenia o sankcji kredytu darmowego, oznacza przede wszystkim stan, w którym wszelkie **zobowiązania obu stron umowy o kredyt konsumencki zostały w pełni wykonane**, nie można odnosić tego wyłącznie, jak podnosi powód, do wykonania zobowiązania po stronie kredytodawcy. **Nie ma przy tym znaczenia, czy zostały one wykonane w terminie, dobrowolnie, czy też przymusowo, np. w drodze egzekucji komorniczej.** Należy przy tym zaznaczyć, że chodzi tutaj o zobowiązania określone treścią umowy o kredyt konsumencki bez uwzględnienia skutków sankcji kredytu darmowego. W konsekwencji, jeżeli konsument lub kredytodawca pozostaje w opóźnieniu lub zwłoce z wykonaniem jakiegokolwiek obowiązku wynikającego z umowy o kredyt konsumencki termin roczny na wygaśnięcie uprawnienia do złożenia oświadczenia z art. 45 ust. 1 nie rozpoczyna swojego biegu.

Por. Wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 listopada 2019 r. III Ca 1127/19, Wyrok SA w Warszawie z 1.07.2019 r., V ACa 118/18

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie. (...)
5. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, **wygasza po upływie roku od dnia wykonania umowy.**

„Przez wykonanie umowy należy rozumieć sytuację, w której należycie wypełniono wszystkie obowiązki w ramach stosunku kredytu konsumenckiego, w tym obowiązki powstające z mocy ustawy (np. odnośnie do zapłaty odsetek za opóźnienie na podstawie art. 481 § 1 k.c.). Chodzi o obowiązki dotyczące świadczenia głównego i świadczeń ubocznych, po stronie konsumenta oraz kredytodawcy, wykonane dobrowolnie lub przymusowo. W typowych przypadkach umowę o kredyt konsumencki uznaje się za wykonaną w dniu, w którym konsument spłacił ostatnią należność z tytułu tej umowy na rzecz kredytodawcy. Możliwe są jednak sytuacje, w których ostatnia czynność w ramach stosunku kredytu konsumenckiego należy do kredytodawcy. W takim wypadku roczny termin określony w art. 45ust. 5 u.k.k. biegnie od daty wykonania tej czynności przez kredytodawcę.”

Wyrok SO w Warszawie z 3.01.2023 r., V Ca 443/22, LEX nr 3484058

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie. (...)

5. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, **wygasza po upływie roku od dnia wykonania umowy.**

„Możliwe są jednak sytuacje, w których ostatnia czynność w ramach stosunku kredytu konsumenckiego należy do kredytodawcy. W takim wypadku roczny **termin określony w art. 45 ust. 5 u.k.k. biegnie od daty wykonania tej czynności przez kredytodawcę, za które uznawać należy wykonanie nie tylko obowiązków wprost wskazanych w umowie, ale również spełnienie świadczenia należnego na podstawie art. 49 ust. 1 w zw. z art. 52 u.k.k. Tylko przy takim rozumieniu pojęcia "wykonanie umowy" realizowany jest dyspozycja przepisu art. 56 k.c., zgodnie z którym czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów.** Nadto tylko taka interpretacja wskazanego pojęcia czyni racjonalnym ustanowienie przez ustawodawcę w art. 52 u.k.k. reguł odnoszących się do sposobu i terminów rozliczeń stron umowy kredytu konsumenckiego. Analogiczne stanowisko prezentowane jest w judykaturze (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 1 lipca 2019 r., VCa 118/18, Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 października 2021 r., I ACa 59/21, Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 lipca 2019 r., III Ca 642/19 i z dnia 20 maja 2021 r., III Ca 339/20, Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 19 grudnia 2021 r., II Ca 1067/21, Sądu Rejonowego dla Warszawy- Mokotowa z dnia 17 sierpnia 2022 r., XVI C 2870/21)”.

Wyrok SO we Wrocławiu z 11.10.2022 r., II Ca 2230/22, LEX nr 3450468.

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

05

PODSUMOWANIE

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

Sankcjonuje się naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązków informacyjnych wobec konsumenta dotyczących formy i treści dokumentu umowy w związku z zawarciem przez strony umowy o kredyt konsumencki. Naruszenie takie może wystąpić jedynie na etapie zawierania umowy.

- art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33
- brak wypełnienia obowiązku lub nienależyte jego wypełnienie

Przykłady:

- brak przekazania wszystkich wymaganych informacji,
- podanie informacji błędnych, wprowadzających w błąd lub niejednoznacznych.

Sankcji podlega naruszenie ograniczeń zapewniających ochronę konsumenta przed nadmiernym obciążeniem finansowym w związku z umową o kredyt konsumencki. Zdarzenie takie może wystąpić na etapie zawierania umowy albo na etapie późniejszym.

- art. 33a i art. 36a-36c

Przykłady:

- wprowadzenie do dokumentu umowy lub wzorca umowy postanowień sprzecznych z art. 33a lub art. 36a-36c,
- naliczenie opłat przekraczających limity ustawowe,
- wezwanie konsumenta do uiszczenia nadmiarowych opłat.

ART. 45. [SANKCJA KREDYTU DARMOWEGO]

1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

- zamknięty katalog
- niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązku (informacje niepełne bądź nieprawdziwe, niejednoznaczne lub niezrozumiałe)
- oczywiste omyłki pisarskie
- wykonanie przez konsumenta uprawnienia określonego w art. 45 ust. 1 powoduje zmianę treści stosunku kredytu konsumenckiego (wygasają roszczenia kredytodawcy wobec konsumenta; w majątku konsumenta powstają roszczenia w stosunku do kredytodawcy o zwrot uiszczonych kwot)

Rzecznik
Finansowy

www.rf.gov.pl

**DZIĘKUJEMY
ZA UWAGĘ**

www.rf.gov.pl

biuro@rf.gov.pl

facebook.com/RzecznikFinansowy